

O‘zbekistonda olib borilayotgan yangi islohotlar

Andijon davlat pedagogika institute tabiiy fanlar fakulteti kimyo yo‘nalishi 102-guruh talabasi **Rahmatjonova Zarina Elyorbek qizi**. Ilmiy rahbar: **Keldiyeva Shaxnoza**

Annotatsiya: Mazkur maqolada O‘zbekiston Respublikasi mustaqillik yillaridan buyon, ayniqsa, keyingi yillarda amalga oshirilayotgan ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy islohotlarning mazmun-mohiyati ochib berilgan. Yangi O‘zbekiston strategiyasida belgilangan ustuvor yo‘nalishlar, jumladan, davlat boshqaruvining ochiqligi, korrupsiyaga qarshi kurash, aholi farovonligini oshirishga qaratilgan iqtisodiy o‘zgarishlar, tadbirkorlikni rivojlantirishga yaratilayotgan sharoitlar yoritilgan. Shuningdek, ta’lim, tibbiyot va sud-huquq tizimlarida amalga oshirilayotgan o‘zgarishlar tahlil qilingan. Ushbu islohotlarning mamlakatning xalqaro maydondagi nufuzini oshirish, aholini ijtimoiy himoyalash va barqaror rivojlanishni ta’minlashdagi roli ko‘rib chiqilgan.

Аннотация: Данная статья раскрывает сущность социальных, экономических и политических реформ, проводимых в Республике Узбекистан с момента обретения независимости, особенно в последующие годы. В Стратегии «Новый Узбекистан» обозначены приоритетные направления, среди которых открытость государственного управления, борьба с коррупцией, экономические преобразования, направленные на повышение благосостояния населения, а также созданные условия для развития предпринимательства. Также анализируются изменения в образовательной, медицинской и судебно-правовой системах. Рассмотрена роль этих реформ в повышении авторитета страны на международной арене, социальной защите населения и обеспечении устойчивого развития.

Annotation: This article reveals the essence of the social, economic and political reforms carried out in the Republic of Uzbekistan since independence, especially in subsequent years. The New Uzbekistan Strategy outlines the priority areas, including the openness of public administration, the fight against corruption, economic changes aimed at improving the welfare of the population, and the conditions created for the development of entrepreneurship. Changes in educational, medical and judicial and

“CONFERENCE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES IN SCIENTIFIC INNOVATIVE RESEARCH”

Volume 12. December 2024

legal systems are also analyzed. The role of these reforms in increasing the country's influence in the international arena, social protection of the population and ensuring sustainable development was considered.

Kalit soʻzlar: Yangi Oʻzbekiston, Islohotlar, Ijtimoiy rivojlanish, Iqtisodiy oʻzgarishlar, Davlat boshqaruvi, Korrupsiyaga qarshi kurash, Tadbirkorlikni qoʻllab-quvvatlash, Taʼlim tizimi, Sud-huquq islohotlari, Xalq farovonligi, Ochiq siyosat, Barqaror rivojlanish, Strategik rejalashtirish, Xalqaro hamkorlik, Ijtimoiy himoya

Ключевые слова: Новый Узбекистан, реформы, социальное развитие, экономические преобразования, государственное управление, противодействие коррупции, поддержка предпринимательства, система образования, правовая и судебная реформы, благосостояние народа, открытая политика, устойчивое развитие, стратегическое планирование, международное сотрудничество, социальная защита

Keywords: New Uzbekistan, reforms, social development, economic transformations, public administration, anti-corruption, support for entrepreneurship, education system, legal and judicial reforms, well-being of the people, open policy, sustainable development, strategic planning, international cooperation, social protection

Vatanimiz Mustaqilligining 30 yillik shodiyonalari, bayram shukuhi hali-hamon viloyatlar, shahar va qishloqlarimizda kechayotgan bir paytda oxirgi 30 yil mobaynida mamlakatimizda boʻlgan misli koʻrilmagan oʻzgarishlar koʻz oldimdan oʻtdi.

Ayniqsa, oxirgi 5 yilda davlatimizning yanada rivojlanib, xalqimiz tinchlik va totuvlikda, barqarorlik va kelajakka ishonch bilan yashayotganini koʻrib, avvalambor Allohga shukurlar aytamiz. Bu dunyoda hamma narsa nisbiy. Atrofga nazar tashlasak, qoʻshni mamlakatlarda boʻlayotgan notinchlik, beqarorlik, nizo va qarama-qarshiliklarni, qon toʻkilishlarni, bir millat vakillarining bir-biriga zid boʻlganini koʻrib, yana bir bor davlatimizda hukm surayotgan ocoʻyishtra hayot eng katta yutugʻimiz va baxtimiz, desak toʻgʻri boʻladi. Bu kunlarga yetib kelish oson boʻlmadi, albatta. Mustaqillik eʼlon qilingan birinchi kunlardagi qiyinchiliklar, respublika omborlarida bir haftaga yetar-yetmas don qolgani yoki neft tanqisligi, bu muammolarni hal etish, yaʼni chet davlatdan sotib olish uchun valyutamiz yoʻqligi, undan keyin Toshkentda terroristlar tomonidan sodir etilgan portlashlar, Namangan va boshqa hududlardagi fojiali voqealar... Shularni eslaganda, avvalambor, **Birinchi Prezidentimiz Islom Abdugʻaniyevich Karimovni Oʻzbekiston**

“CONFERENCE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES IN SCIENTIFIC INNOVATIVE RESEARCH”

Volume 12. December 2024

Respublikasi Mustaqilligiga asos solgan inson sifatida ko‘z oldimizga keltirishimiz tabiiydir. Birinchi Prezidentimizning qo‘l ostilarida 25 yil ishlash men uchun juda katta ham maktab, ham sinov edi. Islom Abdug‘aniyevich Karimov o‘ta talabchan inson edilar. Lekin ular ushbu talabchanlikni oldin o‘zlariga qaratar, keyin qo‘l ostida ishlaydiganlardan talab qilar edilar. U insonning qilgan ishlariga **Muhtaram Prezidentimiz Shavkat Miromonovich Mirziyoyev** juda to‘g‘ri va odilona baho berdilar. Shu o‘rinda bir fikrni aytmoqchiman. Hozirgi kunda dunyoda rasman 200 dan ziyod mustaqil davlat bor, lekin aslida ko‘pchiligining mustaqilligi qog‘ozda, ya‘ni sun‘iy, chunki ular siyosiy, iqtisodiy yoki xavfsizlik jihatidan u yo ki bu davlatga tobe va, afsuski, ularning taqdiri o‘z poytaxtlarida emas, balki boshqa poytaxtlarda hal etiladi. O‘zbekiston ulardan farqli o‘laroq, 25 yil ichida haqiqiy mustaqillikka ega bo‘ldi. Shuni mamnuniyat bilan aytish kerakki, **Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev** ushbu o‘ta tahlikali va murakkab davrda jonajon Vatanimiz istiqlolini nafaqat ko‘z qorachig‘idek asramoqdalar va himoya qilmoqdalar, balki tez sur‘atlar bilan har tomonlama mustahkamlab bormoqdalar. Hayot shiddat bilan ilgarilab bormoqda. Zamon, shu bilan birga talablar, mezonlar o‘zgarmoqda. Ayniqsa, mamlakatimiz siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy hayotida keyingi 5 yilda bo‘lgan o‘zgarishlarni o‘ylaganda odam hayratda qoladi. 2017 yildan boshlab Shavkat Miromonovich Mirziyoyev boshchiliklarida O‘zbekistonda keng qamrovli islohotlar boshlangan bo‘lsa, mazkur amalga oshirilayotgan islohotlarni faqatgina sanab o‘tishning o‘ziga bir kun kamlik qiladi. Lekin, hozirgi davrda, davlat, jamiyat, har kungi hayotimiz taraqqiyotiga muvofiq bo‘lgan va aholi farovonligini oshirishga eng katta omil bo‘lgan o‘zgarishlarni sanab o‘tish masadga muvofiq, deb o‘ylayman. **Birinchidan**, O‘zbekiston demokratik jamiyatni qurishga kirishdi. Buni ochiq aytish kerak, oson qaror bo‘lmadi. Ekspert va mutaxassislar **“bu qadamni bosishning vaqti hali kelmadi, Siz ham, mahalliy hokimliklar ham juda katta qiyinchiliklarga dech kelasizlar”** deb muhtaram Prezidentimizni bu yo‘ldan qaytarmoqchi bo‘lishgan. Lekin, Shavkat Miromonovich o‘zlarining metin irodalari tufayli juda to‘g‘ri va dono qaror qabul qildilar. Chunki, demokratiya bo‘lmagan davlatda rivojlanish bo‘lishi juda qiyin. Qo‘pol qilib aytganda, bir qushning qanotlarini kesib tashlasangiz, u uchmaydi. Demokratiya xalqimizning qanotlarni keng yoyib, parvoz qilishga, ya‘ni ijodkorlik, tashabbuskorlik va yangilikka intilishga bo‘lgan xususiyatlariga keng yo‘l ochdi. Davlat xalqning fikri, e‘tirozi, arzi va takiflarini eshitadigan bo‘ldi, shunga javoban, o‘zining siyosatini xalq niyati, istagi va umidlari asosida o‘rnatishga keng yo‘l ochildi. O‘tgan 5 yil ichida bu bizning eng muhim va katta yutug‘imiz bo‘ldi. **Ikkinchidan**, iqtisodiy islohotlar jadal rivojlanyapti, bulardan eng birinchisi valyutaning erkin aylanmasi joriy qilingani bo‘lsa, bank tizimi va pul muomalasining erkinlashtirilishi, soliq yukining keskin kamaytirilishi va xususiy biznesga keng yo‘l ochilishi uning asosiy negizidir. Ayniqsa, xususiy biznesning qonun himoyasida bo‘lishidek ishonchli tizim yaratildi va turli bosim, ma‘muriy, rasmiy va

“CONFERENCE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES IN SCIENTIFIC INNOVATIVE RESEARCH”

Volume 12. December 2024

norasmiy tazyiqlardan ozod bo‘lganligi bozor iqtisodiyotining rivojiga keng yo‘l ochib berdi. Oxirgi yillarda nafaqat O‘zbekistonda, qolaversa, boshqa davlatlarda amalga oshirilmagan mutlaqo yangi usullar, kambag‘al oilalarga byudjetdan subsidiya berib, arzon uylar qurish, nafaqat tumanlar, qolaversa mahallalardagi mustahkam byudjet manbalarini belgilash, “**Temir daftar**”, “**Ayollar daftari**”, “**Yoshlar daftari**”ni joriy qilish va shu orqali qiynalgan oilalarni, ayollar va yoshlarni ish bilan band qilish va aniq daromadiga ega bo‘lishi alohida e‘tiborga ega. Shu orqali iqtisodiyotimizga eng katta tahdid keltiradigan ishsizlik muammosiga yechim topish uchun amalga oshirilayotgan siyosat, desak to‘g‘ri bo‘ladi. Albatta, bu va boshqa ko‘plab yig‘ilib qolgan muammolarni faqat o‘zimizning chegaralangan manbalar hisobidan to‘liq hal qilishning imkoni yo‘q. Shuning uchun davlatimiz chetdan qarz olishga majbur. Olingan mablag‘lar eng katta to‘siq bo‘lib turgan masalalarni, jumladan, xalqimizni elektr, gaz va ichimlik suv bilan ta‘minlash tizimini yangilashga, shuningdek, eski, buzilgan yo‘l va ko‘priklarni qayta ta‘mirlashga hamda yangi yo‘llarni qurish, ta‘lim va tibbiyot tizimlarini yaxshilash hamda zamonaviy sanoat korxonalarini qurishga ishlatilmoqda. To‘g‘ri, qarz oshmoqda, lekin shu bilan birga iqtisodiyotimiz ham tez sur‘atlar bilan o‘smoqda, o‘sayotgan iqtisodiyot esa, mening fikrimcha, bu qarzlarni o‘z vaqtida to‘lashga to‘liq imkoniyat beradi. Mazkur islohotlar natijasida pandemiya va o‘ta murakkab jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi salbiy oqibatlarining oldi olindi, iqtisodiyotimiz tiklanib hozirgi kunda jadal rivojlanmoqda. Buning natijasi o‘laroq, odamlar ish bilan band, xalqimizning daromadlari mavjud va aniq, bu, o‘z navbatida, davlatimizda tinchlik va barqaror rivojlanishning asosiy poydevoridir. **Uchinchidan**, ta‘lim-tarbiya tizimining to‘liq isloh qilinishidir. Maktabgacha ta‘lim tizimi butunlay qayta ko‘rilib, qamrov darajasi 20 foizdan 70 foizgacha oshgani, umumta‘lim maktablari tizimining sifat jihatidan o‘sishi, oliy o‘quv yurtlari soni 2 barobar oshgani, 30 ga yaqin xorijiy nufuzli oliy ta‘lim muassasalari respublikamizda o‘z filiallarini ochgani, maktab bitiruvchilarining oliy o‘quv muassasalariga o‘qishga kirishi 9 foizdan 30 foizgacha oshgani buning yaqqol dalilidir. Madaniyat, ma‘naviyat va sport sohalarida olib borilayotgan islohotlar ham e‘tiborga molik. Ikkinchi jahon urushida qozonilgan g‘alaba va unda ishtirok etgan o‘zbek o‘g‘lonlari xotirasiga bag‘ishlangan G‘alaba bog‘i, hududlarda, Namanganda Ibrat domla majmualari, Gulistonda O‘zbekiston xalq shoiri Halima Xudoyberdiyeva nomidagi maktab, Andijonda xalq shoiri Muhammad Yusuf nomidagi ixtisoslashtirilgan maktabning barpo etilishi, Nukus shahrida qoraqalpoq adabiyotining so‘nmas yulduzi Ibroyim Yusupov nomidagi va shunga o‘xshash ko‘plab muassasalarning ochilishi yoshlarimizning iqtidorini oshirishga, tarixni mukammal bilish va qalbida Vatanga bo‘lgan muhabbat tuyg‘usini uyg‘otishga katta turtki bo‘lmoqda. Sportchilarimizning yaqinda Tokioda o‘tkazilgan Olimpiya va Paralimpiya o‘yinlaridagi betakror yutuqlari hammamizga g‘urur va quvonch bag‘ishladi. **To‘rtinchidan**, poytaxtimiz Toshkentda, shahar va qishloqlarimizda betakror ulkan qurilishlar, obodonlashtirish, yangi yo‘llar va

“CONFERENCE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES IN SCIENTIFIC INNOVATIVE RESEARCH”

Volume 12. December 2024

ko‘priklarning barpo etilishi, mahalla va uzoq qishloqlarda bo‘layotgan bunyodkorlik ishlari Yangi O‘zbekiston barpo etilayotgani bu quruq shior emas, balki buning negizida xalqning farovonligi yo‘lidagi juda katta va tizimli o‘zgarishlar ro‘y berayotgani o‘z tasdig‘ini topmoqda. Jumladan, hammani hayratda qoldirgan “Yangi O‘zbekiston” milliy bog‘ining barpo etilgani va u yerda muhtaram Prezidentimizning bayram tantanalarida qilgan ta’sirli, sarmazmun nutqlari hamda betakror konsert dasturlari namoyishi xalqimizning mustaqillikka erishish yo‘lida boshidan kechirgan qiyinchiliklar va bugungi yorug‘ kunlarga yetib kelishida olib borilgan ishlarining ko‘rsatib berilganligi barchamizda o‘zgacha taassurot qoldirdi. **Beshinchidan**, sanoat va ishlab chiqarish sohaslarida yangi, davlat-xususiy sherikchilik tizimi yaratilishi, geologiya va bazaviy tarmoqlarning mutlaqo yangi samarali mexanizmlari ishlab chiqilishi buning yaqqol misolidir. Navoiy viloyatida ilk bor quyosh energiyasi asosida ishlaydigan elektr stansiyasi ishga tushishi iqtisodiyotimizning asosi bo‘lgan energetika sohasining eng zamonaviy tizimga o‘tishi bo‘yicha birinchi va eng muhim qadam bo‘ldi. Ko‘plab kimyo, gazni qayta ishlash, qurilish materiallari, mashinasozlik, to‘qimachilik, farmatsevtika, metallurgiya sanoatidagi yangi zavodlar, elektrostansiyalar, Olmaliqdagi yangi katta konni o‘zlashtirish bo‘yicha majmuaning ish boshlagani va shunga o‘xshash ko‘plab yangi loyihalar qurilib, ishga tushgani O‘zbekistonda ilg‘or texnologiyalar asosida jahon miqyosida raqobatbardosh zamonaviy sanoat tarmoqlarining tez sur‘atlar bilan barpo etilishining tasdig‘idir. **Oltinchidan**, qishloq xo‘jaligi sohasidagi islohotlar, klaster tizimining yaratilishi, bu jarayonda faqat manfaatdor tomonlarning ishtiroki, yerdan oqilona foydalanish, yerga bo‘lgan munosabatning o‘zgarishi va bundan qishloq aholisi manfaatdor bo‘lishi — e‘tiborga molik islohotdir. Ushbu o‘zgarishlar natijasida, klaster ishtirokchilari o‘zlari xomashyo tayyorlab, tayyor mahsulot ishlab chiqarib, qo‘shimcha qiymat bilan ichki va tashqi bozorda sotmoqdalar va daromadlarini oshirmoqdalar. **Yettinchidan**, Xavfsizlik, mudofaa va ichki ishlar tizimlaridagi islohotlar e‘tiborga sazovor. Huquq-targ‘ibot tizimining tubdan isloh qilinishi natijasida fuqarolarimiz jinoyatchilikdan ishonchli himoyalanganligi alohida e‘tiborga molik. Yaqindagina harbiylarimiz xalqaro ARMI – 2021 musobaqalarida 2-o‘rinni egallaganligi, ko‘plab qudratli qurolli kuchlarga ega bo‘lgan davlatlardan o‘zib ketishi – bu sohada olib borilayotgan islohotlarning natijasidir. O‘ylaymanki, hozirgi tahlikali davrda bu hammamiz uchun juda muhim va quvonarli voqea. **Sakkizinchidan va eng muhimlaridan biri**, o‘tgan 5 yil ichida qo‘shni davlatlar bilan munosabatlarimiz tubdan ijobiy tomonga o‘zgardi. Prezidentimizning tashabbuslari bilan Markaziy Osiyo davlatlari o‘rtasida do‘stona, o‘zaro manfaatli qo‘shnichilik munosabatlari tiklandi. Bu, o‘z o‘rnida, siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy hamda xavfsizlik munosabatlarining ijobiy o‘zgarishlariga olib keldi. Muhim bir jihatni to‘g‘ri tushunish kerakki, bu yutuqlar tasodifan bo‘lgani yo‘q. Bu va boshqa yutuqlarimizning negizida avvalambor Yurtboshimizning chuqur o‘ylangan siyosatlarini va irodalari hamda shu siyosatni kechayu

“CONFERENCE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES IN SCIENTIFIC INNOVATIVE RESEARCH”

Volume 12. December 2024

kunduz amalga oshirish maqsadida ishlayotgan hukumat a'zolari, hokimliklar va faollar, qolaversa, butun xalqimizning fidokorona mehnati turibdi. Qayd etishimiz lozimki, 35 million aholi farovonligini oshirish va hayotini tubdan har tomonlama isloh qilish dasturini ishlab chiqish va boshqarish o'z-o'zidan bo'lmaydi. Bu o'ta og'ir yukni faqat davlatimizda vaziyatni chuqur biladigan, boy bilim va tajribaga ega bo'lgan, irodali va dovyurak, oliy darajadagi tashkilotchilik qobiliyatiga ega – milliy lider Shavkat Mirziyoyev matonat bilan o'z zimmalariga olib, amalga oshirmoqdalar. Men shuni aytishim kerakki, Shavkat Mirziyoyev oldingi davrda, Bosh vazir lavozimida ishlagan paytlarida ham ko'p dolzarb masalalarni o'z zimmalariga olib, ijobiy tomonga hal qilishga harakat qilib kelganlar. Misol uchun, paxta hosiliga bevosita shaxsiy mas'ul bo'lishlariga qaramasdan, qonimizga singgan “amri vojib” degan tushunchani chetga surib qo'yib, qat'iyat bilan maktab bolalarini paxta yig'im-terimida dalaga chiqarmaslikka qaror qildilar va mahalliy hokimlarni ham shunga undadilar. Hozirgi zamonda ham hali oldimizda juda ko'plab siyosiy va iqtisodiy jihatdan, tashqi va ichki tomondan tahdidlar, yechilishi zarur bo'lgan muammolar bor. Bizning rivojlanishimiz oson bo'lmaydi, muhtaram Prezidentimiz **“biz avvalambor o'z kuchimizga ishonishimiz kerak, bizga hech kim tashqaridan kelib muammolarimizni hal qilib bermaydi”** deb to'g'ri fikrni bildirdilar. Yechilishi lozim bo'lgan eng dolzarb masalalardan, avvalambor, yoshlarimizga sifatli ta'lim va to'g'ri tarbiya berishimiz, iqtisodiy jihatdan ommaviy ravishda yangi zamonaviy ish joylarini xususiy biznes orqali barpo etish va cho'l yerlarda 4 yil ishlagan inson sifatida o'ylaymanki, suv resurslaridan chuqur o'ylangan va uzoq muddatli oqilona foydalanish strategiyasi asosida amalga oshirilgan ishlar natijasidagina davlatimiz va xalqimiz so'zsiz o'z maqsadu murodiga yetadi.

Yuqorida aytilganidek, mavjud tashqi va ichki tahdidlarni yengish uchun hammamiz nizo va adovatlardan yiroq bo'lib, Prezidentimiz belgilagan strategiya va islohotlarni amalga oshirishda jipslashib, bir tanu bir jon bo'lib ishlashimiz kerak. **“O'zbekiston men uchun nima berdi?”** degan savol o'rniga, kim qayerda ishlashidan qat'iy nazar **“Men O'zbekiston uchun nima qilmoqdaman?”** degan savolni har kuni o'zimizga bersak, burchimizni adolatli bajarsak, farzandlarimiz va nabiralarimiz rivojlangan, hamma havas qiladigan davlatda yashaydi, bunga hamma asos bor. Yurtboshimiz Shavkat Miromonovich Mirziyoyev Mustaqillikning 30 yillik bayrami tantanalaridagi nutqlarida: **“... Barchamizni oq yuvib, oq taragan ona xalqimiz omon bo'lsin. Yurtimizda yashayotgan har bir oila, har bir inson ezgu maqsadlariga yetsin. Mustaqilligimiz abadiy bo'lsin”**, degan niyatni qildilar.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining farmon va qarorlari (2017-2024 yillar).
2. "Yangi O‘zbekiston strategiyasi" - Toshkent: O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi, 2022.
3. Karimov, Sh. M. O‘zbekistonda demokratik islohotlar: yutuqlar va istiqbollar. Toshkent: “O‘qituvchi”, 2021.
4. "O‘zbekiston iqtisodiyoti va ijtimoiy rivojlanishi to‘g‘risida hisobot". Toshkent: Davlat statistika qo‘mitasi nashri, 2023.

**Research Science and
Innovation House**